

MINSKAD KANALISERING?

Leder insättningsgräns och bonustak till att fler söker sig till den svarta spelmarknaden för nätkasino?

Branschföreningen för Onlinespel (BOS)
18 maj 2020

Sammanfattande slutsatser

Vad sker med kanaliseringen inom nätkasino när det införs begränsningar för insättningar och bonus? Vår uppskattning, baserad på omsättningsdata från spelbolagen, en konsumentundersökning, intervjuer och internationell forskning, visar att dagens nivå på omkring 75 procent troligtvis sjunker till omkring 52-63 procent.

Vad får de nyligen föreslagna skärpningarna i spelpolitiken¹ för konsekvenser för kanaliseringen? Är det troligt att fler konsumenter söker sig till **den svarta marknaden**?

Copenhagen Economics har uppdragits av BOS att bedöma hur insättnings- och bonusgränser påverkar **kanaliseringen** för nätkasino, alltså den andel av spelandet, mätt i kronor, som sker hos licensierade spelbolag.

Insättningsgränsen visar sig ha störst effekt, vilken kan studeras med hjälp av två frågor.

Den första frågan är om konsumenter slutar spela när de slår i insättningstaket hos en aktör, eller om de fortsätter att spela på en annan spelsida. Mycket talar för att de flesta kommer att fortsätta spela.

Internationell forskning visar att frivilliga begränsningar är mycket effektivare än sådana som är satta av lagstiftaren. Vidare är det lätt att

byta spelsida, många gör det också och har vilande konton hos flera aktörer. Nästan alla remissinstanser instämmer i bedömningen.

Den andra frågan är hur många, av de som spelar vidare, som väljer den olicensierade marknaden. Den samlade bilden är att en betydande andel sannolikt väljer det senare, en slutsats som delas av flera remissinstanser. Dels visar internationell forskning att konsumenter är mycket känsliga för allehanda störningsmoment i spelandet, som ett insättningstak, vilket får dem att snabbt lämna en spelsida. Dels är konkurrenstrycket från den olicensierade marknaden hårt. Dessutom är inställningen till den svarta marknaden särskilt positiv hos de som spelar oftast, alltså den grupp som först slår i insättningstaket.

Hur stor är då andelen av spelarna som till följd av insättningsgränsen kommer att börja spela olicensierat? Analys av omsättningsdata för de största spelbolagen under Q1 2020 visar

att en stor andel av spelkronorna hade träffats av insättningsgränsen och att knappt hälften av denna omsättning hade stannat kvar hos de licensierade bolagen genom att konsumenter spelar vidare hos en annan licensierad aktör.

Den resterande delen av spelkronorna hade antingen lämnat marknaden eller spelats på den svarta marknaden. Totalt uppskattas därigenom kanaliseringen minska från dagens ungefär 75% till **52-63%**.

Bonusbegränsningen, tillsammans med risken för att konsumenter ökar sitt spelande om de väljer den svarta marknaden, medför att kanaliseringen kan sjunka än mer.

DR KARL LUNDVALL
Managing Economist

Två val för konsumenten avgör hur kanaliseringen påverkas

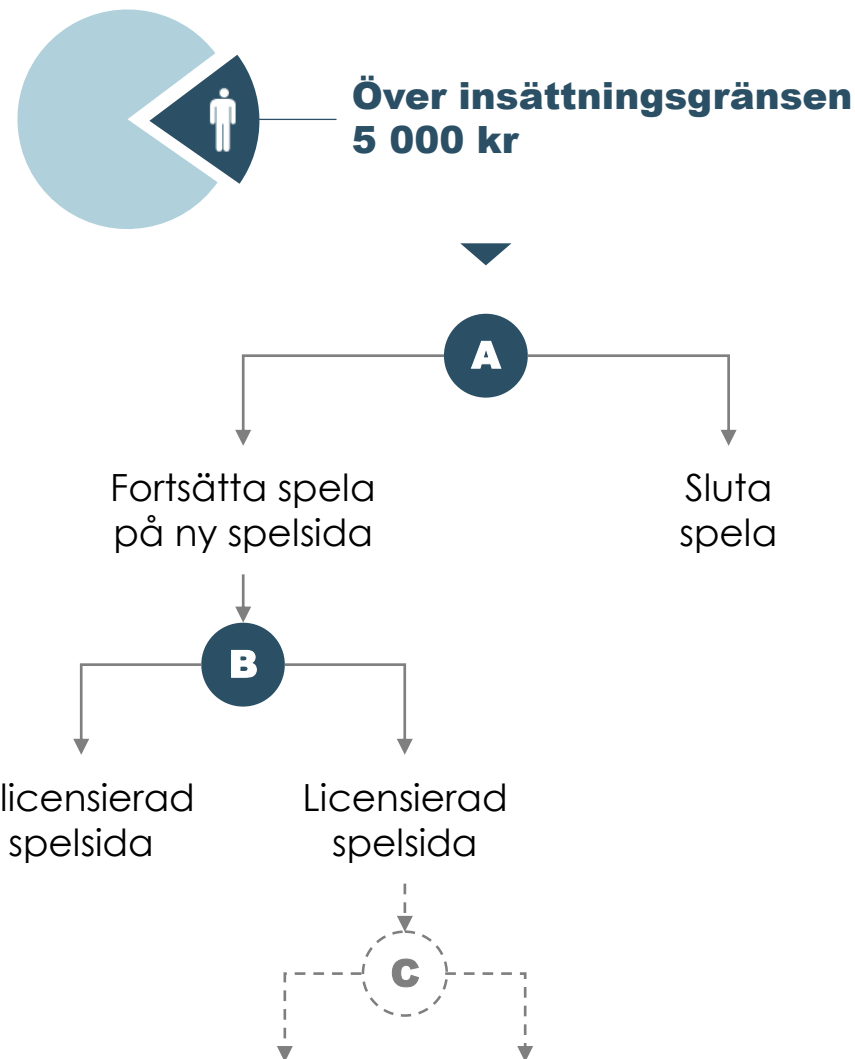
Konsumentens beslutsträd

- A. När en konsument når insättningsgränsen ställs hen inför valet att antingen sluta spela, eller att fortsätta spela på en annan spelsida
- B. För den grupp som väljer att fortsätta uppstår valet att antingen spela på en licensierad eller en olicensierad sida
- C. För de konsumenter som väljer en licensierad sida upprepas valet för varje gång hen slår i insättningstaket

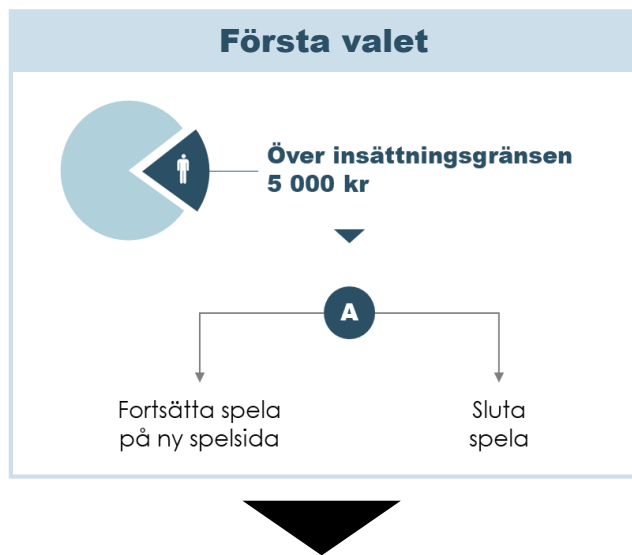
För att kunna **kvantifiera effekten av insättningsgränsen för kanaliseringen**, dvs. andelen av det svenska spelandet som sker på licensierade nätkasinon, måste vi ta reda på:

1. Andelen som slår i insättningstaket
2. Andelen som fortsätter att spela
3. Andelen av de som fortsätter som går till olicensierade sidor

Hur kan vi förvänta oss att konsumenten ställer sig inför valet vid A och B?

A. De flesta kommer att fortsätta att spela

Insättningstaket gäller per licenshavare

Regelförslaget är utformat så att det är möjligt för en spelare att fortsätta sitt spel på ett annat nätkasino efter uppnådd insättningsgräns om 5 000 kr per vecka. Spelare ställs då inför valet att fortsätta spela på andra sidor eller att sluta.

I viss utsträckning kan vi förvänta oss att vissa slutar att spela. Men mycket talar för att många väljer att fortsätta.

Internationell forskning visar att frivilliga gränser är effektivast

Allmänt accepterade rön inom beteendepsykologi visar att spelares beteendemönster i stort sett endast kan förändras om åtgärderna bygger på motivation

hos individen och frivillighet. Påtvingade medel, som maxgränser, har en mer begränsad effekt på spelandet.^{1, 2, 3}

Denna insikt ligger också till grund för de nuvarande möjligheterna att begränsa sin inloggningstid och hur mycket man är beredd att satsa som finns på licensierade spelsidor idag. Dessa åtgärder är en nyckelkomponent i hur de licensierade aktörerna idag löser sin omsorgsplikt.

Eftersom den föreslagna insättningsgränsen är satt av lagstiftaren och inte av individen själv kan vi därför förvänta oss att många av de som slår i insättningstaket väljer att fortsätta spela.

Vanospelare har flera konton och kan enkelt byta spelsida

Genom intervjuer med spelbolag kan vi konstatera att de konsumenter som spelar regelbundet och för belopp som överstiger medianinsatsen, i snitt har 2-4 aktiva konton på andra spelsidor. Dessa kan finnas såväl hos licensierade som hos olicensierade aktörer.

Spelandet går typiskt till så att spelet koncentreras för en kortare spelperiod på ett konto, för att sedan fortsätta på en annan spelsida där ett spelkonto redan finns. Denna omständighet talar för att byteskostnaden för en konsument att fortsätta spela på en annan spelsida är liten. Den talar också för att denna kategori av spelare inte kommer att sluta spela om de slår i insättningstaket på en viss spelsida.

Remissinstanserna ser en betydande risk för fortsatt spel

Samtliga spelbolag som har yttrat sig i remissbehandlingen⁴ av Finansdepartementets promemoria bedömer att flera konsumenter kommer att fortsätta spela. Samma bedömning gör även exempelvis Spelinspektionen, Stödlinjen, Folkhälsomyndigheten, Region Skåne och Universitetet i Uppsala och Lund. Se box nedan och ytterligare citat på sidan 13.

” ...[Istället] uppmuntras ett beteende där spelare i riskzonen kan använda 5 000 kr i veckan hos många olika spelbolag...

Svenska Spel AB, sid 2

” ...en spelare i praktiken kan spela för ett avsevärt högre belopp genom att spela hos flera spelbolag....

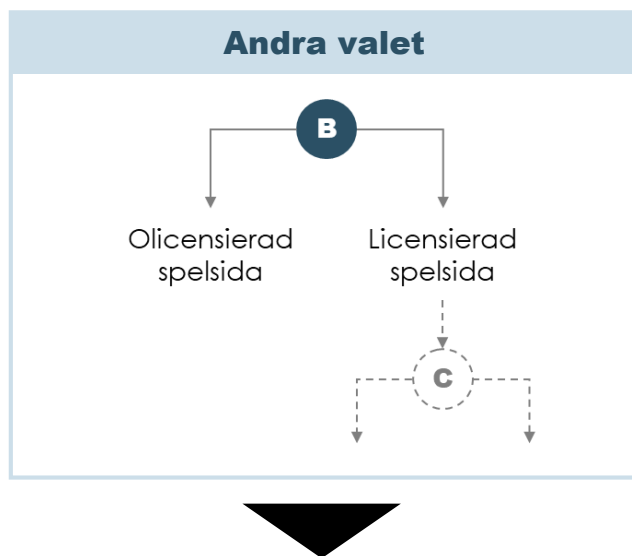
Spelinspektionen, sid 2

” ...förslagen kommer att få en begränsad effekt då insats- och förlustgränserna gäller per spelbolag och inte för allt licensierat spel vilket innebär att en spelare kan gå till ett nytt bolag när hen nått sin gräns hos ett annat...

Stödlinjen, sid 1

1) Williams, R.J., West, B.L., & Simpson, R.I. (2012). Prevention of Problem Gambling: A Comprehensive Review of the Evidence, and Identified Best Practices. <http://hdl.handle.net/10133/3121> / 2) Robert Ladouceur, Paige Shaffer, Alex Blaszczynski & Howard J. Shaffer (2017) Responsible gambling: a synthesis of the empirical evidence, *Addiction Research & Theory*, 25:3, 225-235/ 3) Chery Casino Ltd/ComeOn Group (2020) Remissvar, sid 2 4) Remissvaren finns upplagda del på regeringens hemsida: <https://www.bos.nu/2020/05/12/alla-inkomna-remissvar-fill-finansdepartementet/> och dels på BOS hemsida: <https://www.regeringen.se/remisser/2020/04/remiss-av-promemorian-starkt-spelarskydd-till-foljd-av-spridningen-av-sjukdomen-covid-19/>

B. Flera av de som fortsätter spela går till den svarta marknaden

Den grupp konsumenter som slår i insättningstaket och väljer att spela vidare ställs inför valet om man ska stanna på den licensierade delen av marknaden eller inte. Vissa kommer att stanna, särskilt de med en negativ inställning till den svarta marknaden, de som finner den otrygg och de som saknar kunskap om hur man finner olicensierade alternativ.

Andra kommer däremot att välja att spela på nätkasinet utan svensk licens. Flera omständigheter talar sammantaget för att denna andel är betydande, i synnerhet hos den kategori konsumenter som spelar oftast och som i störst utsträckning kommer att slå i insättningstaket.

Spelare är känsliga för störningar

En omfattande forskningsstudie¹ om hur olika faktorer påverkar konsumenters val att spela på olicensierade spelsidor visar att spelare är känsliga för störningar. Ett av tre problemkomplex som studerades ingående var hur registreringsprocedurer påverkar utfallet.

Resultaten visar att konsumenter är mycket känsliga för allt som inkräktar på spelupplevelsen. Våra intervjuer med spelbolag bekräftar denna bild och visar även att detta gäller särskilt om störningen inträffar en bit in i spelsessionen när spänningen och den upplevda vinstchansen har stegrats till följd av spelade belopp. Ett uppnått insättningstak som stoppar fortsatt spel torde upplevas som ett allvarligt störningsmoment av många.

Konkurrenstrycket från olicensierade sidor är hårt

Konkurrenstrycket från olicensierade aktörer är särskilt hårt inom just nätkasino.² Dessa erbjuder mer attraktiva bonusar, likvärdiga eller bättre vinstchanser, minst lika bra betallösningar och minst lika smidiga vinstuttag. Därtill är marknadsföringen intensiv och spelsidorna lätta att finna genom *affiliator*-sidor eller enkla Google-sökningar.

En annan konkurrensfördel hos de olicensierade sidorna är att de inte tillämpar 3-sekunders-regeln för upprepat spel, inte upplyser om konsumentskydd eller ställer frågor till identifierade problemspelare. En insättningsgräns kommer därför att ytterligare stärka de olicensierade aktörernas konkurrenskraft i förhållande till licensierade nätkasinet.

Remissinstanserna befärrar en minskad kanalisering

Flera remissinstanser, bland dem flera statliga myndigheter, ser en betydande risk för att insättningsgränsen kommer att leda till mer spel på olicensierade sidor och minskad kanalisering, vilket framgår av boxen nedan och på sid 14.

” ... [Det är vår] uppfattning att de möjliga negativa effekterna av förslagen på kanaliseringen inte bör underskattas ...

Spelinspektionen, sid 5

” Risken för att problemspelare söker sig till de olicensierade bolagen är stor, om striktare regler införs för den licensierade marknaden.

Spelberoendes Riksförbund, sid 1

” Olicensierade spelbolag får således en ökad konkurrensfördel.

Sper, sid 5

” ...risken för övergång till olicensierade bolag troligen är betydligt större för personer som befinner sig i ett spelberoende

Region Skåne, sid 3

1) Prof. Dr. JUSTUS HAUCAP | Prof. Dr. MARTIN NOLTE | Prof. Dr. HEINO STÖVER (Hrsg.), (2017), Faktenbasierte Evaluierung des Glücksspielstaatsvertrags, DICE Consult (Düsseldorf Institute for Competition Economics) /

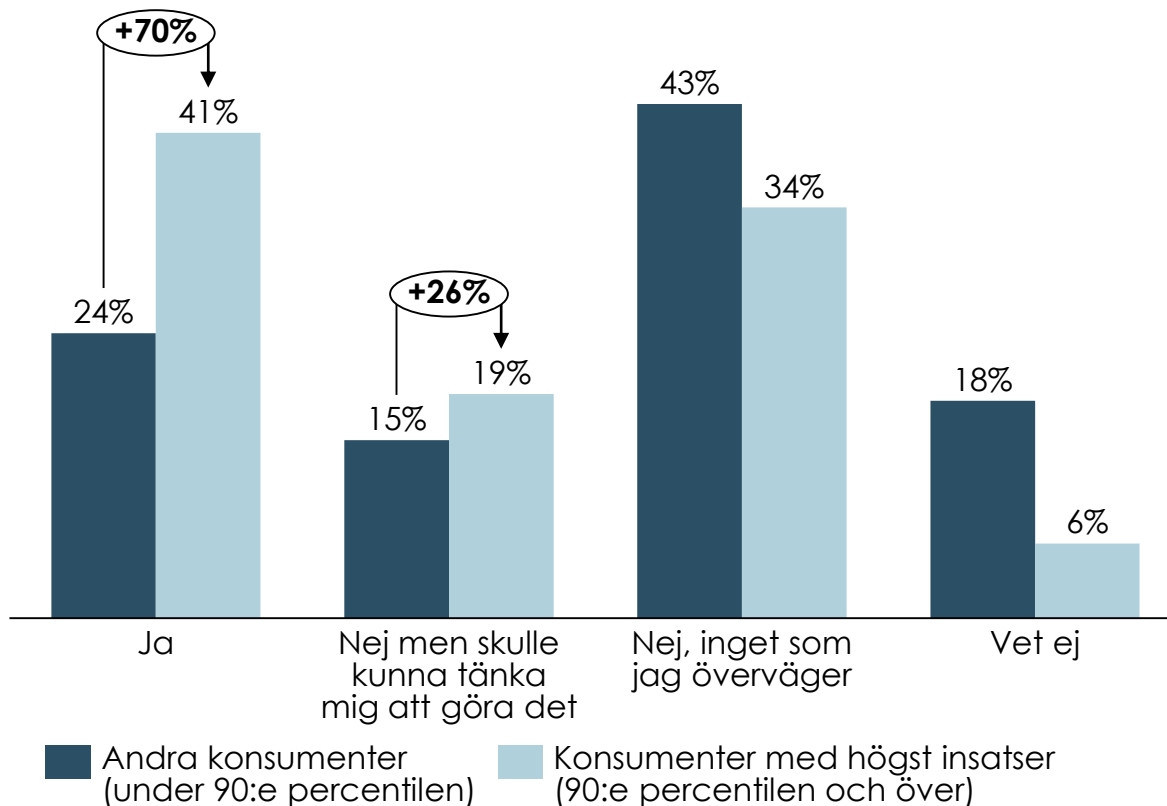
2) Copenhagen Economics (2020), The Degree of Channelization on the Swedish Online Gambling Market, available at www.bos.nu

De som spelar mer använder i större utsträckning olicensierade sidor och har en mer positiv inställning

Har du spelat på spelsidor som saknar svensk licens?

Andel svar inom percentilen (n=334)

60% av spelarna över den 90:e percentilen har spelat eller skulle kunna tänka sig att spela på olicensierade sidor

Konsumenter som spelar mer har större erfarenhet av att spela på olicensierade spelsidor och en mer positiv inställning till dem

I konsumentundersökningen ställdes frågan om respondenten spelat på en olicensierad spelsida eller om hen skulle kunna tänka sig att göra det.

Enkäten visar att **70%** fler har spelat på olicensierade sidor i den översta 90:e percentilen än under den 90:e percentilen. Vidare är **26%** fler bland de som spelar mer öppna för att prova att spela på olicensierade sidor.

Totalt är **60%** av spelarna i denna kategori öppna för spel på olicensierade sidor. Eftersom den föreslagna insättningsgränsen påverkar konsumenter som spelar oftare, är det sannolikt att denna grupp är än mer benägna till spel på olicensierade sidor.

Källa: Ipsos konsumentundersökning på uppdrag av Copenhagen Economics

Ansats för att mäta effekten på kanaliseringen

Data från operatörerna

Kanaliseringen beräknas utifrån kvoten mellan Net Gross Revenue (NGR)¹ för nätkasino på den licensierade och för den totala marknaden utifrån följande data från speloperatörerna:

- 1. Hur stor andel av er NGR påverkas av insättnings-taket?** Andel av NGR som genereras av spelare som spelar för minst 5 000 kr/vecka och därmed ställs inför valet att sluta eller fortsätta spela på en annan spelsida.
- 2. Vad är er totala NGR?** Uppgiften används för att vikta individuella uppgifter till ett representativt mått för marknaden.
- 3. Vad är den förväntade effekten av insättnings-gränsen på er NGR?** Spelbolagens bedömning av nettoeffekten uttryckt som förändring i NGR. Bedömningen beaktar implicit även tillflödet av kunder från andra licensierade sidor som nått gränsen.

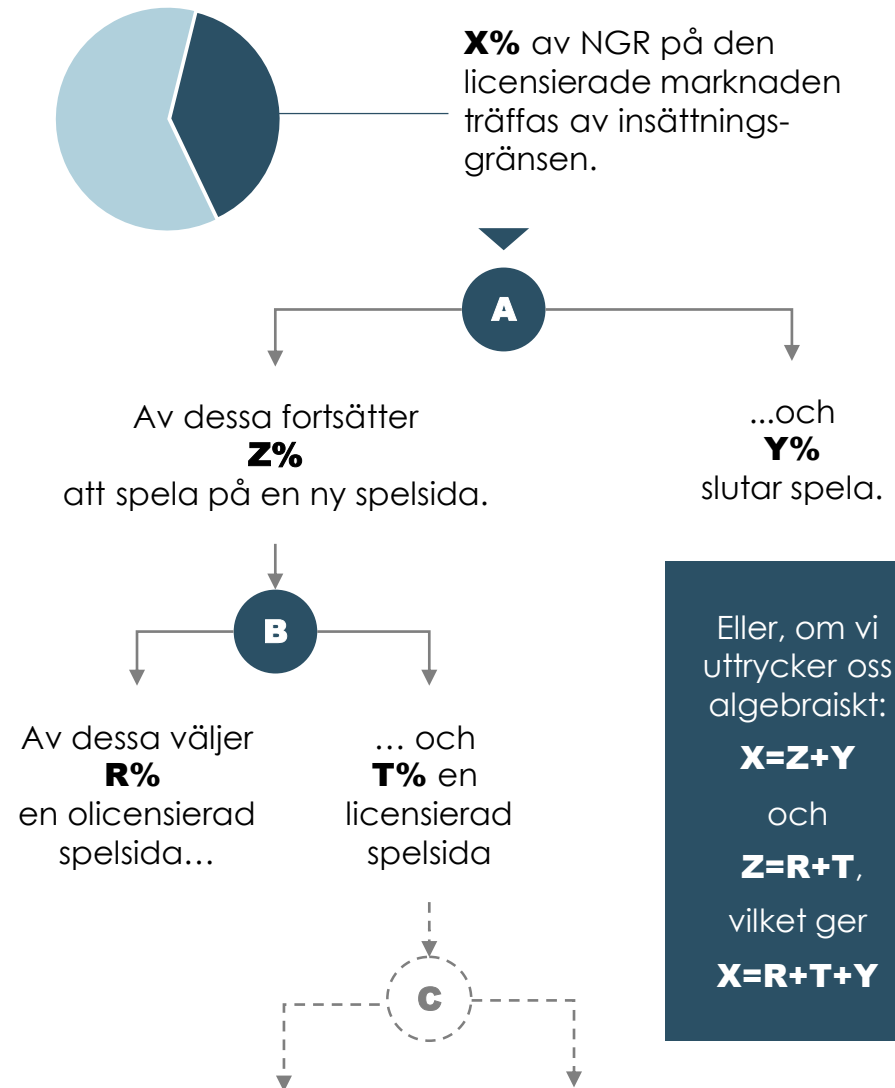
Svaren samlades in under vecka 19 och vecka 20 och omfattar åtta spelbolag som motsvarar uppemot hälften av marknaden. Urvalet bedöms representativt.

Resultaten visar att en stor andel (**X**) av företagets totala NGR påverkas av insättningsgränsen och att de uppskattar att förlora en del av denna till följd av insättningsgränsen, dels till följd av att man slutar spela (**Y**) och att de går till den svarta marknaden (**R**).

Differensen mellan den andel som träffas av gränsen och det man uppskattar att förlora (**T**) utgör den andelen av NGR som går tillbaka till den licensierade marknaden genom att spelare fortsätter att spela hos andra licensierade sidor.

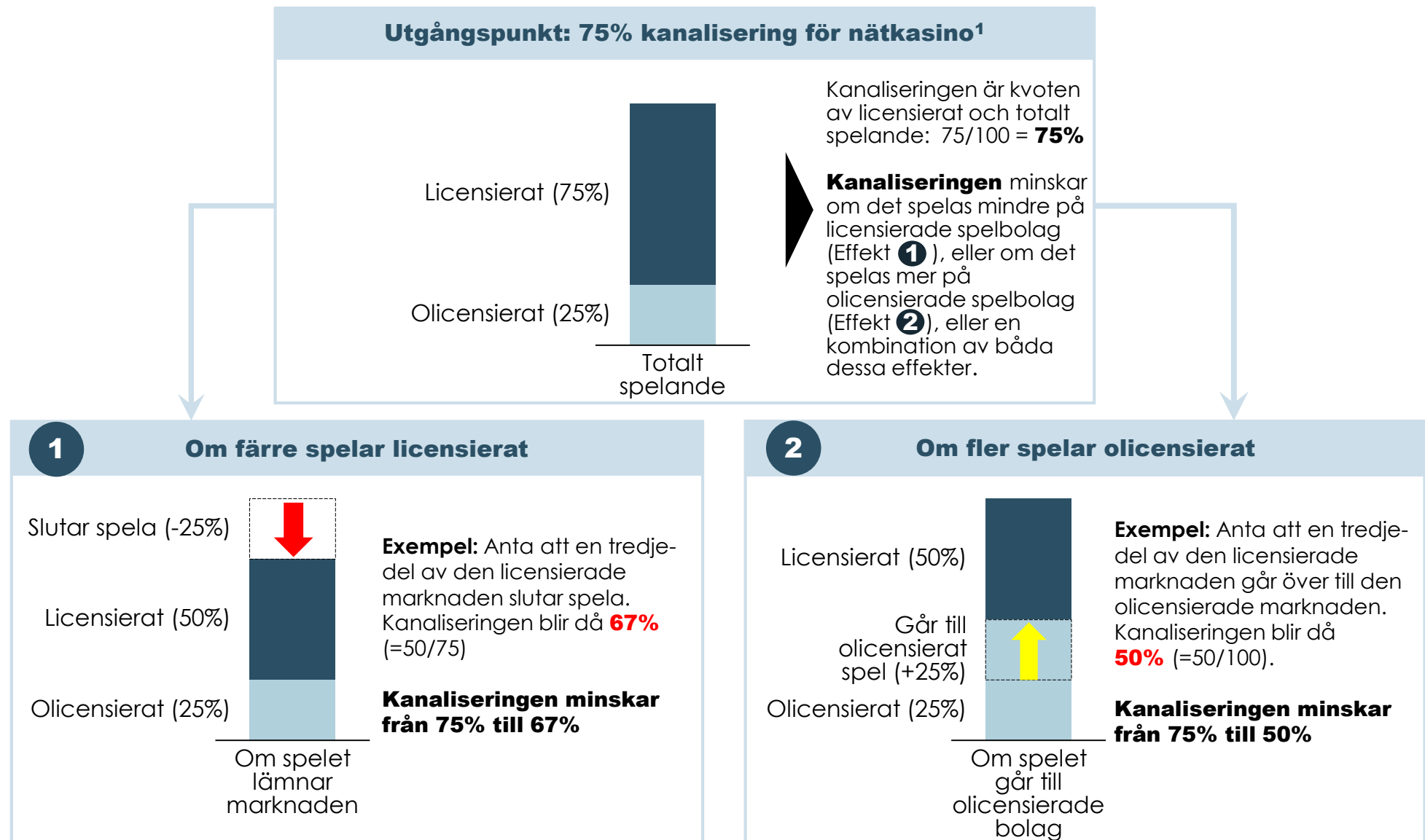
Frågorna 1 och 3 till spelbolagen utgör alltså en uppskattning av **X** respektive av **R + Y**.

Insamlad data och okända variabler

1) NGR = insättning - vinst - bonus

Kanaliseringsen sjunker både av minskat spel på licensierade spelsidor och av mer spel på olicensierade spelsidor

1) Utgångspunkten av kanaliseringsen är mittpunkten av det skattade intervallet i 72-78 procent i Copenhagen Economics (2020) The degree of channelization on the Swedish online gambling market. Effekt 1 och effekt 2 är exempel på hur kanaliseringsen skulle påverkas av att färre spelar licensierat eller att fler spelar olicensierat.

Kanaliseringsen sjunker från 75% till mellan 52 och 63%

Utgångspunkter och osäkerhet

Varje uppskattning av effekterna på kanaliseringen är till sin natur föremål för osäkerhet, vilket särskilt gäller för andelen spel som lämnar marknaden respektive hur mycket som går över till den olicensierade marknaden. Vi definierar därför fyra olika scenarier där dessa båda parametrar tillåts variera och gör därefter en samlad bedömning.

Fyra olika scenarier

I det *första* scenariot utgår vi från spelbolagens uppskattning av deras samlade förlust i omsättning (NGR). Kanaliseringen beräknas på två sätt, nämligen att en respektive två spelkronor av tre (som förloras av spelbolagen) går till den olicensierade marknaden. Kanaliseringen sjunker då från 75% till 52-58%, beroende på beräkningssätt.

Det *andra* scenariot bygger på det första, men med utgångspunkten att spelbolagen överskattat sin förlust med 50%. Kanaliseringen blir då 56-62%.

I det *tredje* och *fjärde* scenariot utgår vi från att spelbolagens minskade omsättning uppgår till hälften av den påverkade NGR-andelen för ett insättningsstak på 5 000 kr respektive 10 000 kr. Kanaliseringen blir då 54-60% respektive 57-63%.

Vår samlade bedömning

Vi bedömer att kanaliseringen torde falla från 75% till en nivå inom ett intervall som bestäms av dessa scenarier, **nämligen 52-63%**. Detta är den sammanvägda effekten av att konsumenter spelar mindre på licensierade och mer på olicensierade spelsidor.

Kanaliseringen kan sjunka än mer

Två faktorer kan bidra till ytterligare fall i kanaliseringen:

Bonusbegränsningen ingår inte i bedömningen ovan. Eftersom insättningsgränsen sannolikt ger mer kunddrörlighet mellan olika licensierade spelsidor kan betydelsen av bonus öka – vilket är en gren där olicensierade har en klar konkurrensfördel.

Individer som börjar spela på olicensierade sidor kan förväntas börja *spela för högre belopp* eftersom dessa spelbolag inte utövar någon omsorgsplikt eller återhållsamhet i bonuserbudanden och andra lojalitetsprogram. Det kan leda till tillväxt på den olicensierade marknaden och därmed sänka kanaliseringen ytterligare.

Scenario	Minskad NGR för spelbolagen*	(i %)	Kanaliserings**	
			2/3-del går till olicensierat spel	1/3-del går till olicensierat spel
1	Spelbolagens uppskattning är riktig	38%	52%	58%
2	Spelbolagens uppskattning är överskattad med 50%	25%	56%	62%
3	Hälften av den NGR som träffas av insättningsbegränsningen (5 000 kr)	31%	54%	60%
4	Hälften av den NGR som träffas av insättningsbegränsningen (10 000 kr)	21%	57%	63%
Genomsnitt			55%	61%

Noter:

*) Scenario 1 utgår från svaret på fråga 1e (se Appendix A, sid 11), vilket motsvarar R+Y på sid 7. I scenario 2 används (R+Y) * 2/3 som uppskattning på minskad NGR. Scenario 3 och 4 utgår från svaren på fråga 1a och 1b där hälften av den NGR (X) som träffas av insättningsgränsen 5 000 kr respektive 10 000 kr antas approximeras minskade NGR (dvs. R+Y).

**) Beräkningen av kanaliseringen förutsätter en uppdelning av R och Y, dvs. hur stor andel av spelbolagens förlorade NGR som går till olicensierat spel och hur stor andel som lämnar marknaden. Vi utgår från två fördelningar, 1:2 respektive 2:1 (dvs att R=2Y, respektive 2R=Y). Det motsvarar att 1/3 respektive 2/3 del hamnar på den svarta marknaden.

APPENDIX

- **APPENDIX A: DATAFÖRFRÅGAN TILL SPELOPERATÖRERNA**
- **APPENDIX B: METOD FÖR BERÄKNING AV FÖRVÄNTAD EFFEKT PÅ KANALISERINGEN**
- **APPENDIX C: REMISSVAR**

Appendix A: Dataförfrågan mailutskick

Dataförfrågan

[Note: Only provide data for online casino (incl. poker)]

Question 1: The effects of the 5 000 SEK/week deposit limit (insättningsgräns)

a) What share of your company's NGR would have been hit by the 5 000 SEK deposit limit in 2020Q1 had this rule been in place?

Extract the data in the following way:

Compute the sum of NGR for all players that deposit 5 001 SEK or more for each individual week in 2020Q1.

(Example: If a player deposit 7 500, 4 000 and 6 000 SEK for week 1, 2 and 3, we need NGR for week 1 and 3 only for that individual player)

b) Same question as in a), but with a 10 000 SEK limit.

c) What share of NGR (in %) in 2020Q1 accrues to Pay N Play and what share comes from ordinary gambling accounts (spelkonton)

d) What was your total NGR in 2020Q1?

e) What effects on NGR (in %) do you expect on the proposed 5 000 SEK deposit limit during 2020?

Question 2: The effects of the 100 SEK bonus limit

What is the effect of the 100 SEK bonus limit on your NGR (in %)?

Please provide your best guess and motivate your answer.

Appendix B: Metod för kvantifiering av förväntad effekt på kanaliseringen

Beteckning	Beskrivning	Värde
A	Andel licensierat spel	75%
B	Andel olicensierat spel	25%
C	Tapp i intäkter	[21-38]%
D	Förlust av den licensierade marknaden	A*C
E	Andel av D som går till olicensierat spel	1/3 eller 2/3
F	Ny andel licensierat	A*(1-C)
G	Ny andel olicensierat	B+D*E

Källor: A och B kommer från Copenhagen Economics (2020), The Degree of Channelization on the Swedish Online Gambling Market. C utgör svar på frågorna 1a, b och e (beroende på Scenario på sid 9), se Appendix sid 11. C är det vägda tappet i NGR och baseras på svar från åtta spelbolag som motsvarar uppemot hälften av marknaden. Urvalet bedöms representativt.

Före insättningsgränsen....

$$\text{Kanalisering} = \frac{A}{A+B}$$

...efter insättningsgränsen

$$\text{Ny kanalisering} = \frac{F}{F+G} = \frac{A*(1-C)}{A*(1-C)+(B+D*E)}$$

Appendix C: Remissinstanserna om risken för fortsatt spel (A)

Med en insättningsgräns uppmuntras ett beteende där spelare i riskzonen kan använda 5 000 kr i veckan hos många olika spelbolag...

Svenska Spel AB, sid 2

[Insättningsgränsen] ... gäller per spelbolag, vilket innebär att en spelare i praktiken kan spela för ett avsevärt högre belopp genom att spela hos flera spelbolag. Spelinspektionen ställer sig därför frågande till om den tänkta effekten av insättningsgränsen kommer att uppnås.

Spelinspektionen, sid 2

[Insättningsgränsen kommer endast] att få effekt för storspelarna som dessutom kan förväntas gå över till andra bolag och även till olicensierade bolag. På så sätt kan de som faktiskt träffas av begränsningen fortsätta att spela.

Spelinspektionen, sid 3

En välkänd tankefälla vid spelberoende är också föreställningen om att fortsatt spelande är ett sätt att hantera förluster orsakade av just spel. Det finns därför en betydande risk att en person som befinner sig i ett aktivt spelberoende kan komma att byta spelbolag efter uppnådd insättningsgräns hos ett bolag.

Region Skåne, sid 3

...förslagen kommer att få en begränsad effekt då insats- och förlustgränserna gäller per spelbolag och inte för allt licensierat spel vilket innebär att en spelare kan gå till ett nytt bolag när hen nått sin gräns hos ett annat.

Stödlinjen, sid 1

Folkhälsomyndigheten tillstyrker förslaget, förutsatt att Spelinspektionen kan föreslå en teknisk lösning som tillhandahåller ett centralt system, så att [insättnings- och förlust]gränsen innebär totalt utrymme att spela för hos alla licensierade bolag sammantaget. Utan ett gemensamt system bedömer Folkhälsomyndigheten att det finns en risk att spelare som vill spela för mer går till annat bolag på den licensierade marknaden.

Folkhälsomyndigheten, sid 3

Appendix C: Remissinstanserna om risken för minskad kanalisering (B)

[Det är Spelinspektionens] uppfattning att de möjliga negativa effekterna av förslagen på kanaliseringen inte bör underskattas.

Spelinspektionen, sid 5

Sper delar den uppfattningen [att det är mycket lätt för spelare att hitta och börja spela hos onlinebaserade spelföretag som inte har licens]. - - - ... när man söker på Spelpaus.se visar resultatet på sökningen erbjudanden om spelmöjligheter för spelare som är avstängda i Spelpaus. Spers medlemmar vittnar också om kunder som aktivt söker efter nya bonuserbjudanden utanför det svenska licenssystemet.

Spelbranschens Riksorganisation (Sper), sid 3

... aktörer utan licens i Sverige berörs inte av förslaget vilket innebär att spelare som når eller tycker att insättningstaket i licenssystemet är begränsande kan välja att spela hos dessa. Olicensierade spelbolag får således en ökad konkurrensfördel.

Spelbranschens Riksorganisation (Sper), sid 5

[Man måste utgå från att risken för kundflöden till den olicensierade marknaden] är olika stor för olika grupper, och att risken är störst för den grupp som har ett etablerat spelproblem.

Lunds Universitet, sid 12

...risken för övergång till olicensierade bolag troligen är betydligt större för personer som befinner sig i ett spelberoende, där svårigheterna att sluta, kognitiva tankefällor som driver spelat vidare samt ett s k "chasing losses"-beteende gör att spelandet fortsätter trots negativa konsekvenser.

Region Skåne, sid 3

Olicensierade spelbolag utgör en realitet; det är inte ovanligt att personer som söker vård för spel beroende rapporterar att de har stängt av sig på den nationella avstängningstjänsten spelpaus.se, men att de därefter har återfallit genom spel på olicensierade nätcasinobolag.

Region Skåne, sid 4f

...det förekommer en inte obetydlig marknadsföring för olicensierade spelbolag, till exempel genom utskick av direktreklam till avstängda spelare och genom jämförelsesajter för onlinekasinon.

Konsumentverket, sid 2

Risken för att problemspelare söker sig till de olicensierade bolagen är stor, om striktare regler införs för den licensierade marknaden.

Spelberoendes Riksförbund, sid 1

Det som dock kan vara svårt i detta sammanhang är att i likhet med att om tillgången till sprit för den alkoholberoende individen begränsas så ligger i själva sjukdomen att den beroende skulle söka sig till den illegala marknaden. I fallet med den spelberoende skulle det innebära en risk att denne söker sig till de olika olicensierade spelbolagen.

Uppsala Universitet, sid 2

Schibsted delar inte regeringens bedömning att det enbart finns en viss risk för att det olicensierade spelandet ökar och att förslagets effekter på kanaliseringen kommer vara begränsade. Ju fler restriktioner som införs för de licensierade spelbolagen, desto större sannolikhet att kanaliseringsgraden minskar och att spelare istället vänder sig till onlinekasinon och spelaktörer utanför den ansvarstagande licensierade spelmarknaden.

Schibsted, sid 2

...den tillfälliga förordning som föreslås i promemorian förefaller motverka den från politiken tidigare uttalade ambitionen om en ökad kanaliseringsgrad på spelmarknaden.

Bonnier News Group AB, sid 2